

Alasammutuksi joutuminen tundran yläpuolella – raskas marssi omille linjoille

Sunnuntai, 19. heinäkuuta 1942–sunnuntai, 26. heinäkuuta 1942

Aikaisin aamupäivällä 19. heinäkuuta alikersantti Döbrich oli ajanut toveriensa kanssa lentueen seisontapaikalle. Lentueenpäällikön sanat kaikuiivat vielä hänen korvissaan. Heidän tehtävänsä oli, niin kuin niin monesti aiemminkin: vapaata metsästystä Murmanskiin! Hän asteli molempien mekaanikkojensa saattamana Bf 109:n luo. Koneen, jonka tunnus oli keltainen 9. Hänen päämekaanikkonsa oli jo aamulla ilmoittanut, että hänen nimikkonsa keltainen 10 ei ollut lentokunnossa. Döbrich vilkaksi hiukan kireän näköisenä konetta, jolla hänen piti tänään lentää. Mutta mikään ei auttanut – käsky oli käsky! Alikersantti vaikutti olevan kuin itse rauhallisuus, kuten aina. Hänen kädenliikkeensä olivat korostetun hitaita, kun hän kiinnitti voitään ohjaamossa. Lopulta mekaanikko sulki ohjaamon kuomun, kopautti lukitsemisen jälkeen ikkunaan ja hyppäsi sitten pois siiveltä. Inertiakäynnistimen sireeninkaltainen laulu voimistui nopeasti. Vilkaistu ulos, kaikki kunnossa. Döbrich veti käynnistimestä ja moottori käynnistyi köhien. Hänen uskollinen koiransa seiso i siiven vieressä ja haukkui vihaisesti hävittäjäkoneelle. Vaikka sitä ei kuullut ulvovan moottorin melun läpi, sen saattoi nähdä selvästi. Potkurin ilmavirta painoi sen turkkia kasaan, kunnes se sai tarpeekseen ja meni koneen sirpalesuojan taakse turvaan.

Kun vihreät valoammukset kohosivat ilmaan lennonjohdon parakista, hän vilkaksi vielä kerran rannekelloaan. Kello oli tasan 09.38, kun starttilupa tuli. Hänen edesään oli vääpeli Brunnerin kone. Tuona päivänä hän oli Brunnerin katsmarek. Vääpelin koneen takana Bf 109 työnty i kiitotielle ja kiihdytti sitten kovaa vauhtia puilla päällystetyllä suoralla. Muutamaa sekuntia myöhemmin se nousi hohtavalle taivaalle. Jännitys laukesi. Nousussa maiseman kauneus lumosi hänet jälleen kerran. Kahdenkymmenen minuutin kuluttua homma muuttuisi vakavaksi.

Hän oli siihen mennessä todella ihastunut tähän osaan Suomea. Tuolla näky i Jäämerentie, tundra ja siellä kimaltelevien jokien kirkas vesi. Hänen oikealla puolellaan vihollisrannikko pilkisteli harmaan pilvikerroksen läpi. Jokien ja vuonojen pitsimäinen pinta ei eronnut mitenkään Suomen puolella olevista. Vieraan maan yläpuolella leijui kuitenkin jonkinlainen epävarmuus. Messerschmittit ylittivät olemattoman rintamalinjan kuin näkymättömän muurin, joka erotti kaksi maailmaa. Toisella puolella oli oma tuttu ja luotettava maa, johon oli juurtunut. Toisella puolella vihollinen, tuntematon, uhkaava, joka oli tuttu vain propagandasta ja kertomuksista ja josta ei ollut luvassa mitään hyvää.

He käyttivät pilvenhattaroita suojana Kalastajasaarennolla olevia vihollisen tä-

hystäjiä vastaan. Silloin tällöin hän vilkaisi toveriaan. Hänen vierellään lensi Albert Brunner, joka oli kotoisin Dörtelistä, Mergentheimin alueelta Baden-Württembergin osavaltiosta. Hän oli pitkään lennonopettajana, ennen kuin hän siirtyi hävittäjäkouluttajaksi Täydennyslaivue Länteen. Lopulta hän sai siirron JG 5:n 6. lentueeseen suunnilleen samoihin aikoihin huhtikuussa 1942 kuin Döbrichkin. Brunner oli saavuttanut neljännen ilmavoittonsa päivää aikaisemmin. Hän ja Döbrich olivat hyviä ystäviä, jotka järjestivät monia kujeita lentueessa. Hiukan kauempana edellä lensi lentueenpäällikkö, yliluutnantti Hartwein yhdessä katsmarekinsa vääpeli Leopold Knierin kanssa. Kesti vielä joitakin minuutteja, ennen kuin Kuolanlahti kimmelsi pilviverhon osittain peittämänä 3 000 metriä alempana.

Yhtäkkiä Döbrich näki, kuinka lentueenpäällikön 109 vaaputti lyhyesti, veti sitten hiukan ylöspäin, kääntyi selälleen ja alkoi syöksyä alaspäin yhä kiihtyvää vauhtia. Kolme muuta Messerschmittiä seurasi välittömästi. Yliluutnantti piti edelleen kaasun täysillä, sillä maksiminopeus, josta hän vielä voisi oikaista koneen, olisi ase vihollista vastaan. Se takasi yllätyksen ja nopeuden, jotka olivat ainoat keinot päästä ehjin nahoin pois Murmanskin alueen it-keskittymästä, jonne he muutaman minuutin kuluttua joutuisivat. Kuten aina, Döbrich tunsu vauhdin hurman: 600 – 650 – 700 – 750 kilometriä tunnissa pilvenhattaroiden viuhussa ohi. Kone värisi kevyesti hänen kädessään, ja moottorin laulu kohosi yhä korkeammalle. Alikersantti tunsu itsensä kerta kaikkiaan vapaaksi ja huolettomaksi. Hän jännitti joka solullaan edessä olevaa syöksyä, haukkoi henkeä katse kaukana edessä olevissa kohteissa ja saman tien loikkasi jo niiden yli. Hitaasti hän sai 109:n haltuunsa. Yli 750 kilometrin tuntinopeudessa hävittäjän ohjaus oli raskas kuin tiiliskivi. Hän sai vedettyä keltaisen 9:n ylös vain melkoisella voimaponnistuksella. Neljä Messerschmittiä sujahti 500 metrin korkeudessa rannikon yli kohti kukkuloiden riviä, jotka kohosivat veistoksellisina lahtien ja vuononjen sokkeloista. Tuolla, Kuolavuonon toisella rannalla oli vastapuolen pahamaineinen nopeiden partioveneiden satama, ja jossain kukkuloiden takana lienee ollut venäläisten hävittäjäkenttä Murmaschi.

”Mitä lentueenpäällikkö aikoo?” pohti Döbrich. Hän ei sitä tiennyt, ja myös radio pysyi hiljaisena. Silti hän aavisteli jotain: ”Ehkä Hartwein aikoo hyökätä vihollisen jalkaväen ja ilmatorjunnan aseisiin?”

Koneet kiitivät yhä matalammalla epätasaista maastoa pitkin ja lensivät pienissä laaksoissa niin tarkasti pintaa hipoen kuin kova vauhti salli. Ja pian he käsittivät, mikä oli heidän ensimmäisen maalinsa: Murmanskiin johtava tie, tai paremminkin leveähkö kärrypolku. Döbrich antoi katseensa lipua tietä pitkin. He etsivät renkaanjälkiä ja autojen ohituspaikkoja tai sotilaiden majapaikkoja tien reunassa. Näkyvissä oli kuitenkin loputon rivi puhelinpylväitä, joiden välissä puhelinlangat heiluivat itätuulussa. Tie oli puhtaaksi lakaistu, missään ei näkynyt leveitä kuorma-auton jälkiä. Sitten heidän eteensä ilmestyi pieni nyppylä, ja sen vasemmalla puolella näkyi pari harmaata pistettä, jotka näyttivät aivan kuin tinasotilailta. Ne alkoivat yhtäkkiä liikkua ja hakivat suojaa suurten kivien takaa. Todellisuudessa ne olivat venäläissotilaita, jotka har-

joittelivat siellä kuin kasarmin pihalla. Sitten näkyviin ilmaantui lisää tummia pisteitä, jotka alkoivat yhtäkkiä elää. Ne kiiruhtivat pienen suojavallin taakse ja veivasivat esiin – saksalaislentäjien kauhuksi – kevyen ilmatorjuntatykin. Döbrich näki, miten hänen kolme kumppaniaan syöksivät tykkiä kohti tulittaen kaikilla aseillaan. Vain sekuntia myöhemmin hänkin liikautti ohjaussauvaa, painoi konekiväärien laukaisinta ja saman tien myös hänen valokuova-ammuksensa iskivät it-tykkiin. Viime hetkellä alikersantti huomasi vielä, että tykin miehistö makasi tykin vierellä. Olivatko saksalaisten kranaatit ja kuulat osuneet heihin, vai yrittivätkö he vain suojautua maastoutumalla? Döbrich ei osannut sanoa. Kohta hävittäjät pomppivat jälleen pitkin vuoren harjannetta ja katosivat vuorensinämän taakse kuolleeseen kulmaan. Nopeusmittarin neula tärisi yhä.

”Lentueenpäällikkö on hullu”, ajatteli Döbrich juuri samalla, kun hän huomasi vemmalla erällä mäellä jälleen it-tykin. Miehet juoksivat nytkin sitä kohti. Pitäisikö hänen ilmoittaa siitä? Nopeasti hän kuitenkin tajusi, että ei kannattanut kääntyä sitä kohti ja tuhlata samalla bensaa. Eteenpäin siis hurjaa vauhtia! It-asemien takia alikersantti oli nyt kuitenkin todella valppaana. Hän yritti rekisteröidä kaiken maassa tapahtuvan, ja jokainen muutos näytti hänestä heti tärkeältä. Vuoret muuttuivat yhä jyrkemmiksi. Heidän eteensä tienmutkaan ilmestyi hevoskolonna. Taas aseet räätisivät. Siellä missä hevoskärryt olivat, roiskui muta, ihmishahmot pakenivat sivuille ja heittäytyivät suojaan. Joka puolella tietä makasi kuolevia hevosenraatoja sekä ylösalaisin kääntyneitä palavia kärryjä. Messerschmittit kuitenkin suhahtivat aiheuttamansa kaoksen yläpuolelta tiehensä.

Döbrich vilkaisi jälleen mittareita. Hiljainen ylpeys valtasi hänen mielensä, sillä korkeaviritteinen moottori, Bf 109:n sydän, kävi korkeista kierroksista huolimatta rauhallisesti ja luotettavasti. Lämpötila pysyi sopivana, ja myös öljynpaine ja öljyn lämpötila olivat oikeilla tasoilla. Alikersantti nautti tunteesta voidessaan lentää suorituskykyisellä, hyvin sisäänajetulla ja loistavasti huolletulla moottorilla täydellä kaasulla. Nyt kun oli pakko, Döbrich pystyi huoletta ulvottamaan moottoria taisteluteholla. Moottori toimi kuin kello. Yli tuhatviisisataa hevosvoimaa sytyttivät hänet ja saivat hänenkin sydämensä sykkimään mukana. Neljän hävittäjän parvi lähestyi siten kovalla vauhdilla suurta notkelmaa, jonka Döbrich oli jo hyvissä ajoin painanut mieleensä ja merkinnyt myös punaisella karttaan. Siellä kaikista suunnista tulevat tiet kohtasivat. Se oli selvästikin vastapuolen joukkojen ja esikuntien keskittymä. Näiden vuorijonojen päällä asemissa olevia it-miehistöjä saksalaiset hävittäjälentäjät pelkäsivät. Sinne oli keskitetty lukuisia keveitä ja raskaita it-pattereita. Kun he lensivät sinne, odotti heitä oikea tulimyrsky. Tarvittiin valtavan suurta nopeutta, jotta sen notkelman läpi voisi lentää edes jotenkuten vahingoittumatta.

”Mitä se aikoo? Kirottu Hartwein, aikooko se sika viedä meidät surman suuhun?” Lentueenpäällikkö painoi koneensa matalammalle tien päällä, toiset hänen takanaan seurasivat – Döbrich viimeisenä. Noin viisisataa metriä korkea harjanne kohosi heidän tiellään. Se oli koko aluetta hallitseva kukkula, kuten kohta selvisi. Mes-

serschmittit loikkasivat huippunopeudella kukkulan yli, ja sen jälkeen ne käänsivät kursiaan 60 astetta. Döbrich näki joka puolella kevyitä ja raskaita it-tykkeitä. ”Päästäänkö ne yllättämään? Todennäköisesti ne ovat jo saaneet hälytyksen?” Ajatus toisensa jälkeen kulki alikersantin pään läpi. ”Nyt ei saa hukata aikaa – helvetti voi päästä irti täällä hetkenä minä hyvänsä.”

Itse asiassa yksittäiset it-tykit olivat jo ottaneet heidät jyvälle, sillä ensimmäiset valojuovaluodit suhahtivat jo keltaisen ysin ohi. Sataysit jyristelivät uudestaan laaksoa pitkin ja kääntyivät sitten vasemmalle erään tien suuntaisesti päästäkseen matalalennossa täydellä kaasulla ulos hornankattilasta. Lentueenpäällikkö kääntyi sitten pohjoiseen rannikon suuntaan ja niin he lensivät jälleen kohti Murmanskia. Döbrich veti hiukan henkeä. Ennen ilmataistelua vihollisen hävittäjien kanssa häntä ei pelottanut, mutta venäläistä ilmatorjuntaa hän todella pelkäsi. Ilmataistelussa pystyi väistelemään, antamaan takaisin, vaikuttamaan itse kohtaloonsa. It:n kanssa oli toisin, ilmatorjunnan kranaattia ei voinut väistää. Ne osuivat, kun sitä vähiten odotti, sitten saattoi vain toivoa parasta! Lisäksi venäläisillä oli lukemattomia tykkeitä – ja ne ampuivat tarkasti!

Samalla kun alikersanti vielä velloi ajatuksissaan, huomasi hän yhtäkkiä edessään vuorijonon hahmon tummanharmaata taustaa vasten. Saksalaislentäjien oli pakko pompata äkisti koneillaan vuoren yli tiukassa kaarrossa vain 20–30 metrin turvamarginaalilla. Mutta yhtä asiaa he eivät osanneet odottaa: nyt vastapuoli oli jo valmiina ampumaan.

Ensin kevyt ilmatorjuntatykki sylkäisi varovasti muutaman tulijuovan päin keltaista ysiä. Punaiset pisteet tulivat hitaasti nätissä kaarressa häntä kohti, kunnes ne sujahtivat hurjalla vauhdilla Messerschmittin ohi. Döbrich huomasi eteenpäin vilkaistessaan, että tuliset juovat menivät myös hänen edessään lentävien koneiden ohi. Yhtäkkiä hän säikähti niin rajusti, että hän pidätti hengitystään sekuntien ajan. ”Edessä – ylhäällä – suoraan edessä”, välähti ajatus hänen mielessään. ”Vedä sauvasta, muuten homma menee mäkeen!” Äkillisestä liikkeestä huolimatta lisää valopisteitä tanssi hänen koneensa ympärillä. Takaa tulevat valojuova-ammukset ohittivat hänet ja viuhahtivat muutaman metrin päästä ohjaamon yli. Hänen vierellään kaksi lähelläkin kulkenutta tulijuovaa leikkasi toisensa, ja hänen edessään useampi patteri kutoi eri väreissä hehkuvaa verkkoa. Se oli valtava ilotulitus, jonka maagisen keskipisteen muodostivat saksalaishävittäjät.

”Eikös tuolla Brunnerin koneen oikeassa siivessä salamoinut hetken?” Pieni metallipalanan kieppui matkoihinsa. Vääpelin kone tärähti lyhyesti, mutta säilytti kuitenkin suuntansa menettämättä nopeuttaan. Ei paha! Döbrich huomasi sitten, että kauempana hänen edessään ilmatorjunnan ammusten muodostama katos alkoi harventua. Kohta he olisivat kuivilla – he pääsisivät ulos tulihelvetistä!

Nyt vaikutti kuitenkin siltä, että ammusten helminauhat keskittyivät vain hänen koneeseensa. Monien kirkkaiden välähdysten sokaisemana hän sulki silmänsä sekunniksi, pariiksi. Hän huomasi, että hän oli menettänyt hiukan nopeutta ja etäisyys hä-

nen kolmeen toveriinsa oli kasvanut. Yhtäkkiä hän rekisteröi muutaman kumean pamauksen koneensa rungossa. ”Kirottua – sinuun osui!” Nyt, kun hän oli melkein selvinnyt it:n kiirastulesta, kun yksikään osuma ei ollut repinyt hänen konettaan, nyt hän alkoi tuntea olonsa epämukavaksi. Ensimmäiseksi hän katsoi nopeusmittaria. Yllättyneenä hän totesi, että se osoitti yhä edelleen 740 kilometrin tuntinopeutta. Valjuovaluoteja ei myöskään enää viuhunut ohjaamon ohitse. Hän oli selvinnyt! Nyt vain nopeasti takaisin tovereiden luokse. Hän näki heidän olevan vajaan kilometrin päässä edessään. Näytti kuin he olisivat huomanneet jotain maassa, koska he kaartelivat tiukasti. Döbrich vilkaisi nopeasti alas. Todellakin, alapuolella oli jälleen Murmanskiin johtava tie. Ja eikös siellä ollutkin näkyvillä pitkälle matkalle levittäytynyt ajoneuvokolonna. Sillä välin kun kolme hänen toveriaan syöksyivät tien päälle kuin haukat, Döbrich yritti yhä päästä heidän lähelleen.

Vajaa sata metriä hänen edessään näkyi kuitenkin yhtäkkiä raskaan it:n paksuja räjähdyspilviä. ”Ne paukuttelevat perääni, vaikka eivät edes näe minua enää kunnolla”, Döbrich ajatteli ivallisesti hymyillen. Myös keskiraskas it ampui vielä hitaammilla ja paljon pitempään hehkuvilla kiiltomadoilla häntä, mutta vain satunnaisesti joku sarja tähdättiin keltaiseen ysiin. Vilkaistu mittariston kelloon, joka osoitti tasan kello kymmentä. Döbrich puristi päätään – hän oli startannut vasta reilut 20 minuuttia aikaisemmin. Tuntui kuin hän olisi ollut ilmassa jo tuntikausia. Sitten hän keskittyi jälleen lentämiseen. Tie oli vasemmalla puolella ja sillä ajoneuvot, joita toverit olivat tulittaneet. Muutama oli jo syttynyt tuleen. Alikersantti vilkaisi kaikkia mittareita. Kaikkien osoittimet olivat ”normaalin” kohdalla. Oikeassa siivessä hän kuitenkin havaitsi joitakin ”parsoja”, pieniä rosoreunaisia reikiä metallissa. Näytti kuin joku olisi puhkonut pahlia lyijykynällä. Ilmatorjunnan amukset eivät kuitenkaan näyttäneet osuneen mihinkään kriittisen tärkeisiin osiin.

Myös Döbrich syöksyi sitten 200 metrin korkeudesta alemmas kohti tietä. Kymmenkunta kuorma-autoa ja jeeppiä oli liekeissä tiellä. Alikersantti painoi laukaisunappia. Sekunnin murto-osaa myöhemmin muta ja kivet roiskuivat maasta. Sarja hakkasi kuorma-autoa, joka leimahti palamaan kirkaalla liekillä. Toinen sarja katkaisi tienvarren puhelinpylvään, ja se veti kaatuessaan muita pylväitä mukanaan. Koko hyökkäys kesti vain muutaman sekunnin, ja sitten hän oli selvinnyt jälleen yhdestä kiperästä tilanteesta. Döbrich työnsi vöitä kärsimättömänä eteenpäin ikään kuin hän olisi siten voinut antaa koneelle lisää vauhtia. Minuutin kuluessa hänen onnistui päästä vääpeli Brunnerin Messerschmittin lähelle. Hän vilkaisi nopeasti toveriaan, joka vilkutti hänelle. Lentueenpäällikön kone nousi jälleen jatkuvasti. ”Luojan kiitos”, ajatteli Döbrich ääneti. Heidän alapuolellaan tie mutkitteli kohti rannikkoa, joka oli korkeintaan 12 kilometrin päässä. Jossain kauempana vasemmalla oli Murmansk, joka jäi Jäämereltä rannikolle työntyvien tummanharmaiden pilvien alle. Vielä hiukan kauempana oli neuvostoliittolaisten lentokenttä Murmaschi. Döbrich tiesi, että he saapuisivat pian rannikolle. Sitten 180 asteen käännös ja nokka kohti kotia, rapor-

tit, lounas, sen jälkeen unta palloon. Sitten ehkä vielä yksi lento, tai ehkä ei! Jälkimmäisessä tapauksessa pelattaisiin erä ja ehkä toinenkin skatia.

Sillä välin he olivat päässeet jälleen 2000 metriin, kun yliluutnantti Hartweinin kone kaartoi länteen. ”Tällä kurssilla me lennämme suoraan Murmaschin yli”, mietti Döbrich vaistomaisesti. Döbrich ja hänen kolme toveriaan eivät sillä hetkellä kuitenkaan tieneet, että Murmaschin yläpuolella oli jo käynnissä kiihkeä kahakka. Kello kymmenestä lähtien JG 5:n III laivueen 7. lentue oli kamppailut neuvostohävittäjien kanssa viholliskentän päällä. Seitsemäs lentue ilmoitti pudottaneensa neljä vihollishävittäjää ilman omia tappioita. Kello 10.20 viides lentue kohtasi Warlamowon yläpuolella vastapuolen toisen hävittäjäosaston. Hiukan myöhemmin myös 6. lentueen loppuosa saapui tämän alueen yläpuolelle. Entäpä sitten lentueenpäällikkö Hartweinin parvi? Neljä konetta lähestyi vauhdilla venäläistä Murmaschin kenttää. He saapuivat noin kello 10.25 Murmaschin luoteispuolen ilmatilaan, kun lentueenpäällikkö yhtäkkiä rikkoi radiohiljaisuuden: ”Hurricaneja kaakon suunnassa suunnilleen samalla korkeudella!”

Alikersantin pää kääntyi heti ilmoitettuun suuntaan. Todellakin, taivaalla näkyi noin tusina tummaa pistettä, jotka lähestyivät nopeasti. Alle minuutin kuluttua neljä saksalaishävittäjää taisteli kolminkertaista ylivoimaa vastaan. Kieputuksen keskellä Döbrich näki silmäkulmastaan, kuinka lentueenpäällikkö Hartwein ampui viholliskoneen tuleen. Ensin hän ajatteli sen olevan Hurricane, mutta sitten hän huomasi hävittäjäkoneen sulavista muodoista, että se oli hyvin todennäköisesti Spitfire. Pitempään tarkkailuun hänellä ei kuitenkaan ollut aikaa, koska hänen piti seurata vääpeli Brunneria tämän siipimiehenä. Tämä oli muutaman sadan metrin päässä hänen edellään ja 200–300 metriä ylempänä. Alikersantti työnsi siis kaasuvivun eteen ja veti koneensa nousuun. Hän katseli lumoutuneena, kuinka Albert Brunner ampui P-40:n tuleen. Döbrichin silmät olivat suuntautuneet palavaan koneeseen, kun hänen keltaisen ysinsä rungossa paukkui. Hänen päähänsä osui useampi kova isku. Parin sekunnin hiljaisuus, sitten paukkui jälleen, ja kova, kimeä vihellys kaikui hänen korvissaan. Joka puolella kojetaulun päällä oli lasinsirpaleita.

Ensijärkytyksen mentyä ohi Döbrich painoi Bf 109:n syöksyyn ja kaartoi kohti etelää. Siten hän onnistui pakenemaan viholliskoneelta, joka oli ottanut hänet jyvälle. Siitä huolimatta hänen tilanteensa oli edelleen hankala. Osia ohjaamon kuomun katosta oli revennyt irti, rungon oikealla puolella ja oikeassa siivessä oli suuria reikiä, ja jäähdyttimestä tuprusi jo pieni valkoinen savujuova.

”Kirottua, lämpömittari näyttää jo sataa astetta”, sähähti Döbrich.

Sitten iski pelko. Hän tiesi, mitä hänen moottorinsa alapuolella tapahtui. Siellä, missä hän menetti jäähdytysnestettä pisara pisaralta vääjäämättä, missä lämpötila kipusi aste asteelta ylöspäin, kunnes moottori leikkaisi kiinni ilman jäähdytystä, ylikuumenuneena ja ilman riittävää voitelua. Hänellä oli yhtäkkiä kädet täynnä töitä pitääkseen pahasti vaurioitunut koneensa hallinnassaan. Niinpä hän ei pannut lainkaan merkille kipua päässä ja niskassa. Muutama ammus oli iskenyt hänen päänsä takana

olevaan panssarilevyyn, jolloin päähän ja niskaan oli tullut pahoja kuhmuja ja mustelmia. Lämpötila oli noussut jo 115 asteeseen, mutta silti moottori kävi edelleen moitteettomasti, vaikka se aina välillä tärisi hiukan.

”Nyt täytyy pitää pää kylmänä”, välähti ajatus hänen päässään. Nyt on tullut se hetki, johon olet aina valmistautunut monilla sotalennoilla Jäämeren ja tundran yllä vihollisen selustassa. Hetki, jonka halusit aina sulkea pois ajatuksistasi, mutta joka oli aina lähelläsi, tietoisesti tai tiedostamatta.”

Ujeltavasta ilmavirrasta huolimatta hän huomasi sitten, että hänen jaloissaan alkoi tuntua yhä lämpimämmältä. Hän vilkaisi korkeusmittaria, jonka mittari värähti 900 metrin tienoilla. Sen sijaan lämpömittarin neula oli jo tukevasti punaisella ja osoitti 125 astetta. ”Toivottavasti moottori kestää!” Hän sääteli tehon aivan minimiin – vauhtia oli juuri sen verran, että vanha 109 juuri ja juuri pyysi vielä ilmassa. Hän ohjasi sitten länteen rintamalinjan suuntaan. Petsamoon oli vielä 60–70 kilometriä, ja hän oli jo valinnut lyhyimmän reitin sinne. Muut kysymykset eivät kuitenkaan jättäneet häntä rauhaan. Kestäisikö moottori niin pitkään? Pystyisikö hän säilyttämään korkeuden? Sitä hän ei tiennyt. Hänen katseensa laskeutui jälleen alas maahan. Eikenenkään-maa hänen alapuolellaan muistutti kuun maisemaa. Kaikkialla oli kiviä ja kallioita, ja niiden välissä jokunen vihreä maatilkkku. Siellä näkyi sammalta, jäkälää, matalia pensaita ja jopa havupuita. Maiseman äärettömyyden takia hän tunsikin äkkiä olonsa vähän turvallisemmaksi. Jos hänen täytyisi tehdä tänne pakkolasku tai hypätä varjolla, ei vihollinen etsisi häntä täältä autiolta alueelta. Mutta tähän maastoon ei voinut tehdä mahalaskua.

Samalla kun ajatukset vielä harhailivat hänen kovia kokeneessa päässään, moottori alkoi pätkiä. Katse laski uudestaan lämpömittariin, jonka osoitin oli pysähtynyt punaiselle alueelle. Seuraavaksi katse osui korkeusmittariin: ”Kirottua – 400 metriä!” Kone vajosi nopeasti. Döbrich sammutti moottorin vaistomaisesti ja lepuutti potkurin. ”Ehkä pääsen vielä liitämällä rintamalle saakka”, hän toivoi.

Oli kuitenkin jo liian myöhäistä. Hän huomasi, että lieskat löivät jo moottorista. Hän näki myös, miten kuumaa öljyä juoksi moottorinpeitteen alta. Ilmavirrassa sitä lensi ohjaamon suuntaan. Moottorista ja jäähdyttimestä tuprusi tummia savupilviä, jotka peittivät Döbrichin näkyvyyden. Viimeinen vilkaisu korkeusmittariin: ”300 metriä – sinun täytyy hypätä!” Osittain rikkoutuneesta ohjaamon kuomusta ja sisään puhaltavasta ilmavirrasta huolimatta kuumuus jaloissa ja alaruumiissa kävi sietämättömäksi. Hän yritti irrottaa ohjaamon kuomua, mutta senkin mekanismi oli ammuttu hajalle. Hän työnsi itseään ylöspäin istuimella ja yritti nostaa kuomun kattoa pois paljain käsin. Lopulta se irtosi ja lensi tiehensä. Hävittäjäkone liukui maata kohti savun ja liekkien ympäröidessä sen kokonaan. Hans Döbrich ei kuitenkaan päässyt irti, koska laskuvarjo hänen takanaan oli jumissa. Ensimmäiset liekit moottorista nuolivat jo hänen vartaloaan, ja kuumuus iski kuin nyrkki hänen kasvoihinsa. Jotenkin hänen onnistui viime hetkellä vapautua palavasta arkustaan.

Hän veti laskuvarjonkahvasta, ja valkoinen silkki avautui hohtavana hänen yläpuo-

lelleen. Alhaalla, ehkä noin kahden kilometrin päässä, kohosi musta savu hänen koneensa maahansyöksypaikalta. Kivet ja kalliot lähestyivät pelottavan nopeasti laskuvarjossa killuvaa alikersanttia. Isku maahan oli kova, ja levällään oleva laskuvarjo kiskoi häntä vielä muutaman metrin kivenkovassa maastossa. Döbrich tunsi kipua vasemmassa nilkassaan, mutta hän pystyi kuitenkin seisomaan suorassa ja irrottamaan varjon. Muutaman sekunnin kuluttua häntä alkoi kuitenkin huimata, ja hän asettui kauttaaltaan vapisten makuulle suuren kivenlohkareen taakse. Hän ei myöhemmin enää kyennyt sanomaan, miten pitkään hän siellä makasi. Hänen ajatuksensa harhailivat. Kuvat laskuvarjohypystä eivät jättäneet häntä rauhaan, ne pyörivät yhä uudelleen hänen mielessään. Väliin ilmestyivät hänen toveriensa kasvot. Näkisikö hän heitä enää koskaan? Vaistomaisesti hän tarttui pistoolikoteloon ja tunsi aseensa kylmän metallikahvan. Ei, hän ei antautuisi venäläisille. Hän ei kestäisi vuosien vankeutta. Venäläiset kiduttaisivat häntä varmasti puristaakseen tietoja, jotka saattaisivat aiheuttaa monen hänen toverinsa kuoleman. Hän oli myös jo kuullut, että venäläiset veivät saksalaisia lentäjiä Siperiaan. Ei, sitä hän ei halunnut kokea.

Hänen ajatuksensa palasivat vain hitaasti takaisin todellisuuteen. Hän etsi kompassia ja löysi sen pian. "Sinun täytyy häipyä täältä, venäläiset ovat jo varmasti levittäneet alueelle etsintäryhmiä sinun perääsi", hänen eloonjäämisvaistonsa ilmoitti. "Sinun täytyy olla noin 20 kilometrin päässä Murmaschista", hän pohti hermostuneena. Hän nousi pystyyn vaivalloisesti ja jäykin jäsenen. Kipu nilkassa oli vähentynyt selvästi, ja hän pystyi kävelemään, tosin aluksi vain nilkuttaen. Ensin hän katseensa vaelasi maiseman halki: näkyvissä oli vain karua seutua, vain kallioita, kivenjätkäleitä ja vapaasti kasvavaa poronjäkälää. Se tarjosi vain vähän suojaa vihollisen tähystykseltä. Varuillaan ja mietteissään, mutta myös maahansyöksystään ärsyntyneenä Döbrich asteli eteenpäin. Kompassi osoitti hänelle suunnan etelään. Hän aikoi marssia ensin etelään erään vuorijonon suuntaan ja kääntyä sieltä sitten länteen.

Illalla hän tuli karun kukkulan luokse, jolle hän enemminkin ryömi kuin kiipesi. Kun hän lopulta pääsi kukkulan huipulle, hän yllättyi näkymästä, joka avautui hänen edessään. Siellä kaukana häntä tervehti jo ennestään tuttu maastonmuoto, jonka takana oli oma lentokenttä. Siellä toverit varmaankin toivoivat päät painuksissa, että hän palaisi takaisin heidän luokseen. Pohjoisessa kukkuloiden jono jatkui aina Jäämereen saakka. "Eteenpäin, sinun täytyy jatkaa eteenpäin!"

Jonkin ajan kuluttua ilmestyi tummia pilviä, alkoi sataa ja tuuli voimistui. Koillisesta puhalsi voimakkaasti ja vähitellen alkoi myrskyä. Pian se salpasi Döbrichin hengityksen. "Sinun pitää etsiä suojaa", hän kuiskasi itselleen. Hänen eteensä ilmestyi suuri kivenlohkare, jonka taakse hän meni nojaamaan. Siellä hän oli edes vähän suojassa. Hän unohti jopa hankalan tilanteensa, nälän ja janon muutaman sekunnin ajaksi. Väsymys sai kuitenkin ylliotteen. Hänen päänsä valahti sivulle ja hän nukkui sikeästi.

Kun hän heräsi monta tuntia myöhemmin, tuuli oli tyyntynyt. Döbrich nousi jälleen jalkeille. Hän veti sivutaskusta Schokakola-rasian, otti palasen ja laittoi sen suu-

Vääpeli Hans Döbrich istuu upouuden Bf 109 G-2/R6 -koneensa siivellä Alakurtissa 1943. R6-varustus tarkoitti kahta 20 millimetrin MG 151 -tykkiä siipien alla.

Messerschmitt Bf 109 G-2/R6, Hans Döbrichin keltainen 10 Alakurtin lumisella kentällä.

6. lentueen keltainen 1, eräs viimeisistä Bf 109 F-4 -tyypin koneista lentueessa, on mennyt startissa mahalleen Alakurtissa, todennäköisesti helmikuussa 1943.

Keltaista 1:stä vedetään pois korjattavaksi. Hinausajoneuvo on jo tullut paikalle. Tässä samoin kuin ylempänä olevassa kuvassa näkyy selvästi 6. lentueen koneiden talvimaalaus.

Tällainen lumimäärä aiheutti jatkuvia ongelmia nousuissa ja laskuissa. Keltaista 1:stä valmistellaan siirtoon Alakurtissa.

Etualalla 6. lentueen Bf 109 G-2 mahalaskun jälkeen. Taustalla 5. ilma-armeijan tiedusteluparven Junkers Ju 88 on juuri nousussa Alakurtista.

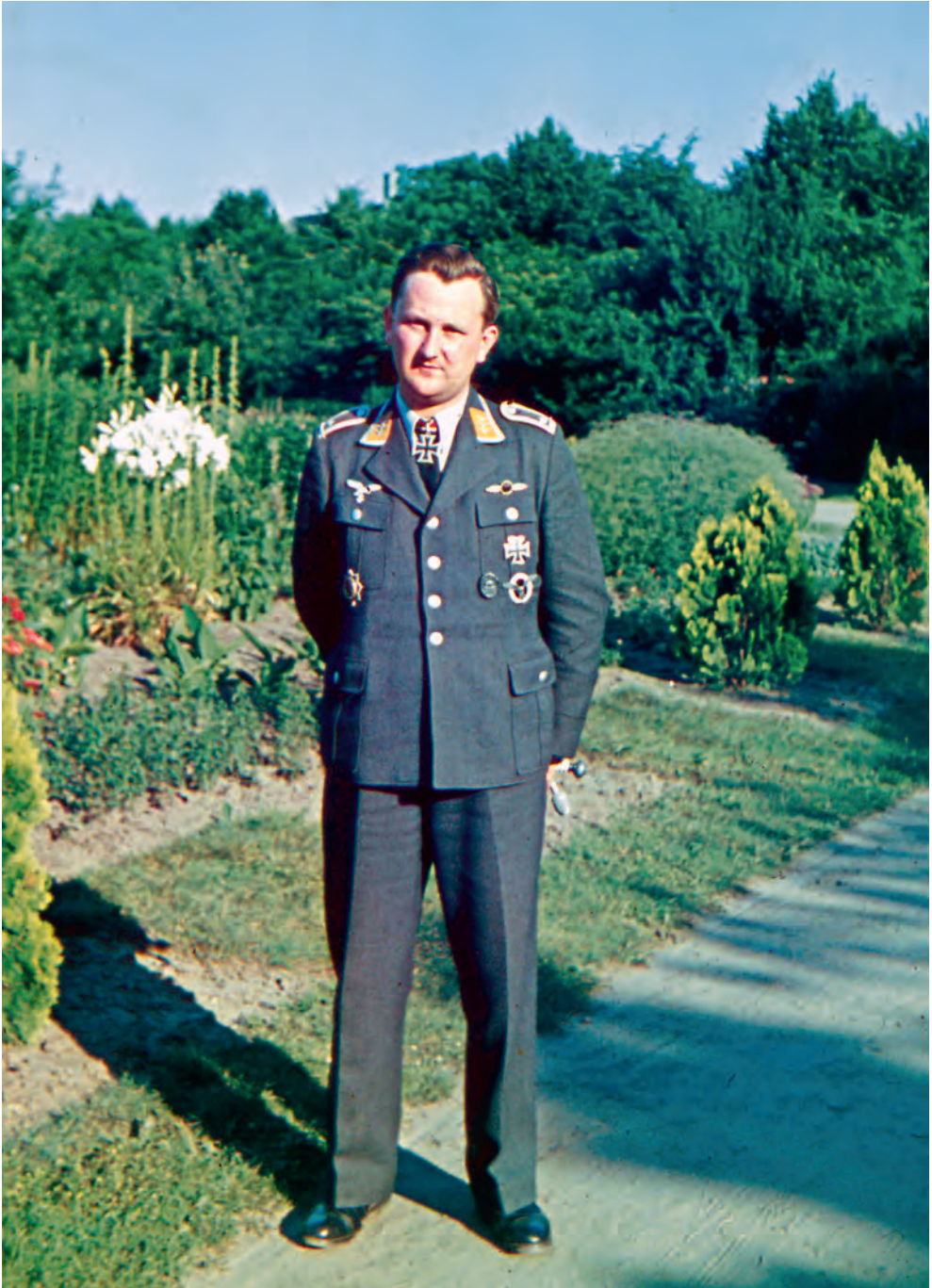
Ylivääpeli Albert Brunner istuu Bf 109 G-2 -koneensa konepeitolla Alakurtissa.

6. lentueen Bf 109 G-2/R6:n siipitykit näkyvät selvästi tässä kuvassa. Tällaista konetta Hans Döbrich lensi 23. maaliskuuta 1943 alkaen.

Rudi Müllerin keltaisen 3:n ohjaamon alla näkyy hänen henkilökohtainen tunnuksensa kissa.

Muotokuva Hans Döbrichistä puistossa vuonna 1944.